

Õpetajad harjutavad konflikte lahendama

AGE KRISTEL WEISS

Avatud Eesti Fondi projekti raames õpivad õpetajad konflikte lahendama ja seda kunsti ka õpilastele edastama.

Koolituse aluseks on kahe aasta eest eesti ja vene keelde tõlgitud ameeriklase Daniel Shapiro käsiraamat "Konfliktid ja suhtlemine: kuidas konfliktidega edukalt toime tulla. Teejuht konfliktide labürindis", mis on kirjutatud spetsiaalselt kasutamiseks õppematerjalina Kesk-ja Ida-Euroopa koolides.

Eesti projektijuhi Ülo Vihma sõnul saadeti käsiraamat eesti koolidesse tasuta, kuid paraku ei ole kõik seda kasutusse võtnud. "Mõnes koolis on konfliktiõpik direktori kapis luku taga, teisel õpetaja isiklikus käsutuses või lebab tutvustamata kooli raamatukogus," rääkis Vihma. "Ometi oleks vajalik, et lapsed õpiksid konflikte juba koolis lahendama, et nendega hiljem ühiskonnas toime tulla."

Mina sinu vastu

Raamat "Konfliktid ja suhtlemine" koosneb praktilistest harjutustest ja ülesannetest ning arutelu ja eneseanalüüsi teemadest koos üksikasjalike tegevusjuhistega, mida võib kasutada valmis tunnikonspektidena.

Esimene peatükk "Mina" õpetab tundma oma isiklikke väärtusi ja uskumusi, nende kujunemist ja seoseid konfliktidega. Teine peatükk "Sina" rõhutab inimeste erinevuste ja ainukordsuse mõistmist ning aitab vältida suhteid mõjutavaid eelarvamusi ja väärettekujutusi. "Mina ja sina" peatükk räägib suhtlemisest – kuulamisstrateegiatest, vestlemistehnikatest, kehakeelest ja usaldusest. Neljas peatükk

"Mina sinu vastu" tutvustab konflikti juuri ja tagajärgi. Viies peatükk "Mina koos sinuga" kirjeldab viieastmelist konfliktidega toimetuleku strateegiat, mis sageli võimaldab mõlemal osapoolel võita.

"Meie" osas jõutakse välja inimõigusteni, nende seosteni konfliktidega, ühiskonnasüsteemini ja selle muutmise võimalikkuseni.

Harjutused eneseavastamiseks

Raamatu eesmärgiks on mittevägi- valdse konfliktilahenduse oskuste levitamine. "Ma imetlen julgust mõelda suurelt, nagu selle raamatu sissejuhatuses: sõdade vähendamisest ja inimkonna päästmisest," ütles õpetajate seminarirühmi juhti-

Õpetajatel tuleb üha enam lastele ka suhtlemiskunsti õpetada.

RAIGO PAJULA

raamat

**Daniel Shapiro
KONFLIKTID JA SUHTELEMINE**

Avatud Eesti Fond

nud Piret Bristol. "Igapäevasele vägivallale vastandumine nõuab aga eelkõige arusaamist, mis minuga toimub." Et seda oleks kergem teha, on hea enne oma viha välja elada, ilma teist poolt kahjustamata (kasvõi metsas karjades) – seejärel on võimalik rääkida isegi tunnetest, ilma et need lõkkele lööksid.

Õpetajakoolituse esimene aasta kulus praktiliste harjutuste läbitegemiseks. Ülo Vihma kinnitusele on õpetajale väga oluline iga harjutust enne klassi ette minekut ise proovida. "Ilma eelneva isikliku kogemusega võib mõni asi väga rappa minna. Eesmärk kaob silmist, sest harjutuse tegemise ajal juhtub nii palju asju. Seega võib õpilastel soovitud selguse ja avastamisrõõmu asemel tekkida veel suurem segadus ja frustratsioon."

Samas kinnitasid paljud seminari- del osalejad, et lastele mõeldud harjutused pakkusid ka neile endale väga palju ja nii mõnigi tundis end selle aja jooksul muutununa.

Teisel seminariaastal moodustati töörühmad, kes koostasid raamatus esitatud tundidest programme erinevatele vanuseastmetele ja ühitamiseks erinevate õppeainetega nagu terviseõpetus, kodanikuõpetus, psühholoogia. Samuti pandi kokku õppeprogramm klassijuhatajatele, probleemsete ja käitumishäiretega lastele ning täiskasvanutele.

Konfliktiõpingud jätkuvad 1999. aastal. "Peaksime jõudma ka konfliktide vahendamise juurde, mis on juba kõrgem pilootaž," ütles Vihma.